

Skogens lek stimulerar språket

– Jag fick ett vildsvin! Men nu är de borta allihop! Vart tog de vägen? Han ser verkligen förbryllad ut, sexåringen som drog ut för att döda en älg, men hamnade mitt i grottmänniskornas vildsvinsjakt. Grenen i hans hand är ett gevär eller ett svärd. Plötsligt blir den en mobiltelefon. Den har de uppfunnit för att kunna ha kontakt, förklarar han.

TEXT OCH FOTO MARGARETA ANDERMO

Så spännande, säger Anneli, en av de vuxna som är med förskolebarnen i skogen. Det verkar som om vi har en ny bok på gång, en om grottmänniskor!

Det är tisdag och alltså skogsdag, oavsett väder, för barnen på avdelning Ekorren, Tomaslundens förskola i Vetlanda. Skogsområdet de gjort till sitt ligger 10 minuters väg bort och den sjuder av aktivitet. Några killar hukar bakom en stock, smyger mellan träden. Plötsligt är det inte längre vildsvin som jagas utan tjejer. En av de jagade hejdar sig i språnget, snubblar på orden när hon med blossande kinder berättar vad som händer. Det läskiga, det spännande, det roliga! Så rundar hon enbusken och skuttar iväg.

– **Vi måste ha mer kanel!** säger Filippa som bakar under storgranens grenverk. På en stubbe sitter Aida och vaggar en stock som är en bebis. Rätt vad det är börjar flickorna låta: plii , plii , pliii Det är larmet som går, tjuvar håller på att bryta sig in. De motas bestämt bort.

Anneli Attergrim är barnskötare som vidareutbildat sig till förskolelärare. Hon jobbar som teckenspråksassistent till ett av barnen. I den rollen har hon alltid uppmärksam följt barnens lek, stött kommunikationen. En dag på när hon jobbade på Vilans förskola fick hon idén att göra en bok av leken. Det berodde bland annat på att hon deltar i berättarprojektet, som ingår i Vetlanda kom-

muns satsning på språkutveckling i förskola, grundskola och gymnasium.

– Grejen är att barnen ska få använda och utveckla sitt språk i alla sammanhang, säger Ingela Nyberg som är utvecklingsledare. De ska känna sig om författare. Skriftspråksutvecklingen börjar redan i förskoleåldern. Genom att de kan uttrycka sig på ett sätt som tilltalar andra, utvecklas deras självbild på ett positivt sätt. Det är viktigt att uppleva att någon lyssnar på mig, att jag kan påverka andra människor med mina ord! Annelis sätt att omsätta projektets idéer och göra en bok av leken är verkligen positiv!

Anneli ville delta i projektet för att fungera bättre som teckenspråksassistent.

Men innehållet var inte alls det hon föreställt sig. I stället fick hon pröva något nytt, nämligen dramaturgin i dess enklaste form. Med filmens dramaturgi som utgångspunkt har kursledaren Veronica Grönte arbetat fram en metod för att göra "berättandets grammatik" tillgänglig för barn i alla åldrar. Redskap Anneli fick med sig var t ex Gå över gatan-leken och Berättar-10:an.

Det var när Anneli som vanligt följde barnens lek i skogen som hon en dag fick tanken att lägga metoderna från utbildningen som ett raster över vad hon såg. Hon upptäckte till sin förvåning att barnen lekte fram berättelser som i stort följde dramaturgens grundläggande regler.

– Jag började skriva ner vad jag såg och hörde. Det var häftiga berättelser barnen åstadkom. Allt som dramaturgiskt behövdes fanns där redan: början, hinder, lösning och slut. Jag behövde bara fånga upp det, strukturera, samla ihop.

Anneli beslöt göra en bok av en berättelse som några barn hade lekt fram. Barnen blev entusiastiska och så kom "Sagan om hundarna som rymde" till. Några satte orden på pränt. Några ritade. Andra bestämde vad som skulle komma var. De var delaktiga oavsett var de befann sig i sin språkliga utveckling.

– Det var ett magiskt ögonblick när vi läste den för hela förskolan. Alla blev liksom andäktiga, minns Anneli. När jag läste om krokodilen som bodde i diket, utbrast Hannes: Det var jag som sa så!

För Veronica Grönte är det fascinerande att se att dramaturgin med sitt tunga regelverk för film och teater också fungerar i barnens lek, som ju är berättelser. Dramaturgin har sitt ursprung i den begåvade improvisatörens förmåga och barn är bra på att improvisera. När barn leker fritt i skogsmiljö stimuleras de att berätta, koppla ihop lek och språk.

Nu har barnen som skrev en bok flyttat till en av förskoleklasserna i Tomaslundens skola. Med sig har de boken, Anneli och idén om skrivandet. Där leker en grupp barn nu fram en ny bok, "Blåbärsskogen". Tanken är att alla barn på avdelningen ska var med och göra minst en berättelse till en bok. Med den kreativitet som de visade i skogen så lär det inte vara några större problem

– Det fantastiska med skogen är att den stimulerar fantasin så otroligt, säger Anneli. Kreativiteten flödar och de leker på ett annat sätt där än hemma på skolgården. Några färdiga leksaker finns inte och ingen frågar heller

Vildsvinen försvann och svärdet förvandlas till en mobiltelefon. Barnens lekar blir stoff till böcker.

Kreativiteten flödar och de leker på ett annat sätt där än hemma på skolgården.

– Det fantastiska med skogen är att den stimulerar fantasin så otroligt, säger Anneli Attergrim.

efter dom. På gården har varje sak en speciell funktion, i skogen kan allt bli vad som helst.

Annelis kolleger håller med. I skogen bildas större lekgång som är mer gränslösa och flexibla. Några leksaker behövs inte, hela omgivningen är stimulerande. Ett dike blir något farligt, en trädstam ett tryggt hem.

– Även vi som inte deltar i berättarprojektet lär oss av det, säger Mia Bombier. Vårt eget berättande påverkas, vår egen kreativitet drar igång när vi blir medvetna om att barnen leker berättelser som går att återge. Nu observerar vi barnen mer medvetet. Vi tränar vårt berättande också i skogen medan leken pågår och kan på så vis stimulera barnen att hålla fast vid sin träd och föra berättelsen vidare.

Mellan två höga granstammar har några barn samlats. Jag stiger varsamt på den fina bladmattan de lagt ut. En eld flammar, på låtsas, och maten puttrar. Jag får en skål med fisksoppa.

– Smakar utsökt! säger jag

– Det är abborre, svarar Olle

En bit bort spanar två pojkar efter huggormen som de tror att de såg, på riktigt. Grottmänniskorna meddelar via mobil att de är på hemväg efter en lyckad vildsvinsjakt

En ny bok håller på att skapas, ingen tvekan om det. ■

Veronica Grönte & Pennvässaren

Läs mer om Pennvässarmetoden:

www.pennvassaren.se

Se filmen om hundarna. Sökord: "Sagan om hundarna som rymde, Grönte, youtube" eller använd länken:

<https://www.youtube.com/watch?v=QZ8eE44d70A>

v=QZ8eE44d70A